

<i>Erzsébetvárosi j.-ből</i>	magyar	német	román	egyéb
Gógán	249	9	155	—
Gógánváralja	635	9	164	—
Oláhszentlászló	35	1	705	45
Küküllősólymos	26	—	674	14
Vámosudvarhely	146	5	412	55
Kóródszentmárton	443	5	288	84
Kóród	58	—	318	1
Egrestő	504	—	197	30
Kiskend	400	—	2	—
Nagykend	802	—	—	—
Pipe	333	—	2	1
Balavásár	929	1	55	—
Bún	508	2	1,275	235
Küküllősárd	238	—	305	31
összesen:	5,306	32	4,552	496
Középerdélyi ter.				
összesen: 230,033		5,171	232,204	10,294

B./ Székelyföld

Az a terület, amit mi jelen eszmefuttatásunkban Székelyföldnek nevezünk, csak etnikai értelemben nevezhető így, mert a történelmi Székelyföldnél nagyobb. Magában foglalja az azzal határos vármegyék magyar többségű részei közül azokat, melyek egyrészt a Székelyföld más részt az északi vagy déli román nyelvterület vagy a Szászföld között helyezkednek el. Azaz a belső-erdélyi magyar nyelvterülettel nincs közvetlen összeköttetésük, csak a székelyek földjén keresztül.

Ezek a nem székely területek északon a régi Torda megye északkeleti felére, délen, délnyugaton pedig a Brassói kerület, illetve a régi Felső-Fehér megyének néhány részére korlátozódnak. A történelmi Székelyföld magyar lakosságának 95%-os többségét éppen ezek a területek mérséklik román és szász kisebbségeikkel 79%-ra.

A terület románjainak nagyrésztét északon a régi Görgényi uradalom, délen pedig a Brassói terület román kisebbsége szolgáltatja. A Görgényi néhány román községet minden oldalról magyar nyelvterület övezi, így a Székelyföldtől etnikailag nem választható el. Azokat a kis területeket azonban, melyek a vízválasztóvonal és az országhatár közé esvén a történelem folyamán lakatlanok maradtak és csak a 18. 19. században telepedtek be román pásztorokkal: a Tölgyesi, Békási, Ojtozi és Bodza-szoros némely részeit nem számítjuk az etnikai Székelyföldhöz.

A Székelyföld városi lakossága a hat székely városban és két részben magyar részben szász városban (Brassó és Szászrégen) élt. A román kisebbség is csak e két utóbbiban volt említésre méltó. Alábbi táblázatunkból a városi lakosság döntő magyar többsége olvasható ki itt is:

	magyar	német	román	egyéb
Marosvásárhely	22,011	467	924	326
Szászrégen	2,947	2,994	1,311	58
Székelyudvarhely	9,622	194	86	26
Gyergyószentmiklós	8,549	115	155	86
Csíksereda	3,431	45	21	20
Kézdivásárhely	5,810	37	23	22
Sepsiszentgyörgy	8,273	151	93	37
Brassó	16,631	10,523	11,295	550
/össz: 106,833/	77,274 72,4 %	14,526 13,6 %	13,908 13,0 %	1,125 1,0 %

Ha az 1910-ben városi közigazgatással bírt helységekhez a terület egyéb járásszékhelyeit — köztük olyan történelmi városkát, mint Székelykeresztúr — hozzászámítjuk, a magyarok számarányának emelkedését láthatjuk:

	magyar	német	román	egyéb
Erdőszentgyörgy	2,719	20	351	21
Nyárádszereda	1,510	5	8	1
Parajd	2,858	17	8	5
Székelykeresztúr	3,766	71	25	24
Lövéte	3,389	30	13	2
Gyergyótölgyes	2,572	237	1,032	37
Szépviz	2,974	8	92	4
Tusnád	2,281	2	—	2
Kovácsna	4,154	48	1,105	144
Barót	2,501	22	2	6
összesen:	28,184	460	2,636	246
A városokkal együtt:	105,548 76,3 %	14,986 10,8 %	16,544 11,9 %	1,371 1,0 %

Táblázatunk az értelmiségi és polgári foglalkozású lakosság túlnyomó magyar többségét mutatja tehát a Brassóval és Szászrégenrel bővített Székelyföldön is.

SZÉKELYFÖLD

KOLOZS	magyar	német	román	egyéb
<i>Tekei j.-ből</i>				
Dedrádszéplak	393	2	292	6
Dedrád	25	1,927	45	46
Kisfűlpös	350	—	278	3
Tancs	653	6	18	80
összesen:	1,421	1,935	653	135

MAROS · TORDA	magyar	német	román	egyéb
<i>Marosi · alsó j.</i>				
Akosfalva	875	22	1	—
Backamadaras	1,169	8	24	10
Bede	308	—	—	—
Cserefalva	371	4	7	3
Csiba	319	9	—	—
Csitszentiván	865	—	185	23
Egerszeg	75	—	100	—
Fintaháza	493	1	5	—
Folyfalva	430	—	—	—
Göcs	375	—	—	—
Gyulakuta	1,154	—	—	—
Hagymásbodon	326	—	—	16
Harasztkerék	951	—	—	50
Harcó	213	8	175	27
Havadtó	738	23	1	11
Káposztás				
szentmiklós	646	—	—	—
Kelementelke	723	—	5	2
Kisgörgény	493	—	4	—
Lőrincfalva	516	—	1	—
Lukafalva	698	—	15	—
Malomfalva	101	—	406	114
Lukailencfalva	418	—	15	—
Maroskeresztúr	514	—	362	20
Maroskisfalud	44	—	515	—
Marosszentkirály	534	4	357	1
Meggyesfalva	463	18	699	82
Mezőbánd	1,845	9	1,230	441
Mezőbergenye	695	—	297	6
Mezőkölpény	468	6	210	75
Mezőmadaras	1,712	7	1,133	83
Mezőpanit	1,601	6	117	—
Náznánfalva	181	—	394	—
Nyárádbálint-				
falva	29	1	191	4
Nyáradkarácson	551	—	5	90
Nyárádszent-				
benedek	515	—	23	9
Nyárádtó	321	—	757	93
Somosd	1,001	—	1	—
Száltelek	63	—	249	23
Székelycsóka	499	—	—	14
Székelykakasd	539	—	1	34
Székelykövesd	452	—	121	63
Székelysópatak	—	—	163	8
Székelyuraly	1	4	449	26
Székelyvaja	995	—	13	—
Szentgerice	1,326	3	14	26
Szentháromság	1,235	—	5	5
Szövérd	599	—	—	10
Vadasd	487	—	—	55
összesen:	28,927	133	8,250	1,424

<i>Marosi - felső j.-ből</i>	magyar	német	román	egyéb
Csejd	398	—	23	10
Galambod	292	—	163	30
Ikland	368	2	7	—
Jedd	632	—	29	44
Kebele	119	—	96	—
Kebeleszentivány	17	3	176	31
Kisadorján	146	—	—	—
Koronka	740	5	75	91
Marosagárd	88	—	241	—
Marosbárdos	6	—	409	—
Marossárpatak	1,332	7	110	78
Marosszentanna	503	—	747	—
Marosszentgyörgy	891	8	812	241
Mezőcsávás	608	2	490	8
Mezőfele	652	—	9	—
Mezőménes	167	—	325	—
Mezősámsond	909	10	1,167	—
Mezőszabad	28	—	812	65
Nagyadorján	254	—	—	6
Nagyernye	1,583	1	31	—
Nyárádgálfalva	838	—	3	—
Nyárádszentlászló	561	—	—	—
Nyomát	685	2	1	—
Póka	633	—	69	—
Pókakeresztúr	347	1	28	—
Sáromberke	970	17	43	—
Szabéd	979	—	8	—
Székelybós	223	—	28	—
Székelykál	913	—	6	11
Székes	511	—	1	11
Udvarfalva	611	2	33	8
Várhegy	209	1	329	37
összesen:	17,214	61	6,171	671
Marosvásárhely	22,790	606	1,717	404

Nyárádszeredai j.-ből

Atosfalva	342	2	4	—
Berekeresztúr	314	—	—	2
Buzaháza	535	—	3	11
Csikfalva	677	—	—	—
Csókfalva	785	—	—	—
Deményháza	648	5	10	4
Demeterfalva	150	—	—	—
Ehed	415	—	5	—
Erdőszentgyörgy	2,179	20	351	21
Geges	664	2	—	—
Havad	490	4	—	2
Illyésmező	259	—	1	—
Iszló	437	—	3	9
Jobbágyfalva	730	—	1	—
Jobbágytelke	1,091	—	—	—
Kendő	259	—	4	5
Kibéd	2,633	—	—	—
Kisszentlőrinc	37	—	236	10
Málya	461	—	5	12
Makfalva	1,818	—	3	—
Márkod	641	—	1	8

	magyar	német	román	egyéb
Mikháza	662	1	1	—
Nyáradandrásfalva	718	—	4	—
Nyáradköszvényes	1,033	—	11	1
Nyáradmagyarós	1,418	8	1	38
Nyáradremete	1,929	—	14	—
Nyárádselye	1,054	—	1	—
Nyárádszentanna	457	1	2	—
Nyárádszentimre	630	8	2	—
Nyárádszentmárton	532	—	8	4
Nyárádszentsimon	234	—	—	—
Nyárádszereda	1,510	5	8	1
Rigmány	419	1	—	—
Seprőd	143	—	—	—
Sóvárad	1,946	—	—	—
Süketfalva	132	—	—	—
Székelyabod	506	10	—	—
Székelybere	449	—	—	7
Székelybő	238	—	—	—
Székelyhodos	581	—	1	—
Székelymoson	224	—	244	—
Székelysárd	344	—	118	—
Székelyszentistván	508	—	—	—
Székelytompá	376	—	1	—
Szováta	2,763	28	11	24
Torboszló	421	3	2	—
Vadad	481	—	1	—
Vece	6	—	230	—
összesen:	35,279	98	1,287	159

Régeni - alsó j.-ből

Abafája	853	4	366	12
Alsóbölkény	747	—	212	88
Alsóköhér	23	—	761	18
Alsóoroszi	7	—	615	—
Beresztelke	877	4	297	—
Erdőcsinád	790	1	—	—
Erdőszengyel	123	2	274	57
Felsőbölkény	2	6	479	59
Felsőköhér	146	—	714	—
Felsőoroszi	16	—	911	—
Gernyeszeg	1,141	3	368	19
Görgényadorján	6	5	324	51
Görgényhodák	44	10	3,070	27
Görgénykakucs	13	—	307	18
Görgénynadas	13	—	467	1
Görgényoroszfalu	3	5	940	150
Görgényorsova	8	1	930	4
Görgénysóakna	15	10	1,109	3
Görgényszentimre	1,215	15	560	27
Görgényüveg-				
csűr	1,064	2	188	—
Hétbükk	6	—	658	—
Kásva	27	7	1,144	—
Kincsesfő	6	—	523	3
Kisillye	288	1	14	12
Kisszederjes	9	8	220	8
Körtvélyfája	1,201	—	9	1

Libánfalva	163	21	3,320	49
Magyarfülpös	383	16	367	73
Magyarpéterlaka	797	2	15	2
Marosjára	924	2	8	4
Marostelek	24	—	658	—
Nagyszederjes	14	4	220	31
Petele	98	1,135	524	258
Radnótfája	837	207	546	37
Soropháza	5	—	631	9
Szentmihály	4	3	501	—
Toldalag	308	—	317	19
Unoka	184	1	63	15
Vajdaszentivány	1,256	1	358	114
összesen:	13,640	1,476	22,988	1,170

Régeni - felső j.-ből

Alsóidecs	53	913	16	37
Déda	361	88	1,986	56
Disznajó	1,259	3	188	—
Felsőidecs	61	799	6	50
Füleháza	160	12	1,339	11
Gödemesterháza	734	73	1,297	29
Holtmaros	717	—	69	10
Idecspatak	12	16	1,685	—
Magyaró	1,884	7	575	59
Magyarrégen	1,340	75	133	62
Marosfalu	762	6	345	120
Maroshévíz	2,417	651	4,194	126
Maroskövesd	9	—	448	18
Maroslaka	—	6	344	9
Marosoroszfalu	40	48	1,508	—
Marosvécs	1,039	4	122	25
Monosfalu	3	15	549	13
Oroszidecs	1	6	632	—
Palotailva	650	119	735	48
Ratosnya	464	23	390	30
összesen:	11,966	2,864	16,561	698
Szászrégen város	2,947	2,994	1,311	58

UDVARHELY

Parajdi j.-ből

Alsósófalva	1,981	—	—	—
Atyha	1,600	6	2	1
Felsősófalva	2,176	—	—	1
Korond	3,750	1	1	—
Küsmöd	702	—	16	—
Parajd	2,858	17	8	5
Siklód	1,656	1	—	7
Szolokma	688	1	1	—
összesen:	15,411	26	28	14

<i>Székelykeresztúri j.</i>	magyar	német	román	egyéb
Alsóboldogfalva	708	—	1	1
Bencéd	337	9	—	—
Betfalva	532	—	6	—
Bordos	480	—	—	1
Bözöd	1,274	—	—	4
Bözödújfalva	678	—	1	—
Csehétfalva	422	7	—	—
Csekefalva	567	1	3	—
Csöb	311	—	1	—
Énlaka	643	—	—	—
Etéd	1,604	3	—	7
Fiatfalva	984	—	1	31
Firtosmártonos	610	3	—	—
Gagy	647	2	—	1
Kadács	421	—	—	—
Kisgalambfalva	664	—	—	—
Kiskede	217	—	—	—
Kissólymos	1,081	7	1	—
Kobátfalva	528	2	—	—
Kórispatak	1,311	—	2	—
Magyarandrás- falva	161	—	—	—
Magyarhidegkút	268	—	170	—
Magyarzsákod	761	2	6	—
Medesér	630	10	—	—
Nagygalambfalva	1,439	—	2	—
Nagykede	202	—	—	—
Nagysólymos	948	2	—	1
Rava	841	8	25	—
Rugonfalva	667	2	—	—
Siménfalva	915	—	—	—
Szederjes	537	1	14	—
Székelykeresztúr	3,766	71	25	24
Székelyszállás	277	—	—	—
Székelyszent- erzsebet	1,120	—	22	1
Székelyszent- mihály	451	7	—	—
Székelyszent- miklós	159	—	—	—
Székelyvécke	829	9	—	—
Szentábrahám	626	3	—	—
Szentdemeter	719	1	8	3
Tarcsafalva	379	—	—	—
Tordátfalva	462	—	—	—
Ujszékely	834	1	—	1
összesen:	31,010	151	288	75
<i>Székelyudvarhelyi j.</i>				
Abránfalva	132	—	1	—
Agyagfalva	946	—	—	—
Árvátfalva	215	—	—	—
Béta	380	—	—	—
Bikafalva	413	—	1	—
Bogárfalva	439	—	—	—
Bögöz	1,111	—	1	—
Décsfalva	140	—	—	—
Farcád	521	—	—	—

	magyar	német	román	egyéb
Farkaslaka	1,326	1	—	—
Felsőboldogfalva	440	1	—	—
Fenyéd	767	—	—	—
Firtosváralja	348	—	—	—
Hodgya	444	—	—	—
Homoród- szentlászló	207	—	—	—
Jásfalva	108	—	—	—
Kadicsfalva	506	—	—	—
Kányád	444	—	—	2
Kápolnásfalu	1,876	1	—	—
Kecsetkísfalud	749	—	—	—
Küküllő- keményfalva	591	—	—	—
Máréfalva	1,419	—	—	—
Mátisfalva	311	—	—	—
Miklósfalva	285	—	—	—
Nyikómalomfalva	771	—	—	—
Ocfalva	244	—	—	—
Oroszhegy	2,128	2	—	—
Patakfalva	364	—	—	—
Petek	844	—	—	—
Sándortelke	127	—	—	—
Sükő	268	—	—	—
Székelybetlen- falva	892	2	6	—
Székelyderzs	1,389	—	1	—
Székelydobó	773	—	—	—
Székelyfancsal	196	—	—	—
Székelylengyel- falva	503	—	—	—
Székelymagyaros	215	—	—	—
Székelymuzsna	1,010	—	1	—
Székelypálfalva	570	—	6	—
Székelyszentkirály	1,028	—	—	—
Székelyszenttamás	251	—	—	—
Székelyvarság	1,221	2	—	10
Szentegyházásfalva	2,288	—	—	1
Szentlélek	594	—	—	—
Tibód	140	—	—	—
Úlke	625	—	—	—
Vágás	606	—	—	—
Zetelaka	4,714	1	1	8
összesen:	35,874	20	16	21
Székelyudvarhely vár.	9,888	212	115	29
<i>Homoródi j.-ből</i>				
Abásfalva	486	—	—	—
Bágy	561	—	—	—
Bardoc	883	7	2	—
Bibarcfalva	883	—	—	—
Ége	205	—	—	—
Erdőfüle	1,228	—	2	1
Felsőrákos	1,270	—	—	—
Gyepes	578	—	—	—
Homoródalmás	2,379	2	—	—
Homoród- jánosfalva	367	—	—	—

	magyar	német	román	egyéb
Homoród- keményfalva	424	—	3	—
Homoródremete	286	—	—	—
Homoród- szentmárton	889	—	—	—
Homoród- szentpál	740	—	—	—
Homoród- szentpéter	289	—	—	—
Homoródújfalva	401	—	—	—
Karácsonfalva	993	7	6	—
Kénos	342	—	—	—
Kisbacon	760	—	—	—
Lókod	239	—	1	—
Lövéte	3,389	30	13	2
Magyarhermány	1,138	—	2	—
Oklánd	939	6	3	2
Olasztelek	837	—	1	—
Recsenyéd	291	1	3	—
Székelydália	588	1	5	10
Székelyszáldobos	871	—	56	8
Székelysombor	910	7	269	3
Telekfalva	340	—	—	—
Vargyas	1,782	4	7	—
Városfalva	522	—	—	—
összesen:	25,855	65	373	26

C S I K

Gyergyótölgyesi j.

Borszék	1,702	23	126	11
Gyergyóholló	500	6	889	1
Gyergyótölgyes	2,572	237	1,032	37
összesen:	4,774	266	2,047	49

Gyergyószentmiklósi jár.-ból

Ditró	6,560	46	362	19
Gyergyóalfalu	6,392	11	15	24
Gyergyócsomafalva	3,894	2	1	20
Gyergyóújfalva	6,195	—	2	10
Kilyénfalva	885	—	—	1
Szárhegy	4,420	139	155	39
Tekerőpatak	2,116	5	502	27
Vasláb	110	8	803	19
összesen:	34,585	282	1,861	279
Gyergyószentmiklós vár.	8,549	115	155	86

Felcsiki j.-ből

	magyar	német	román	egyéb
Csikcsicsó	2,224	1	1	—
Csikcsomortán	698	—	—	8
Csikdánfalva	2,685	5	—	10
Csikjenőfalva	2,227	—	—	10
Csikmadaras	2,254	—	1	—
Csikmindszent	1,190	—	—	—

	magyar	német	román	egyéb
Csikrákos	1,604	—	—	—
Csikszentdomokos	5,532	11	8	20
Csikszentimre	1,782	—	1	5
Csikszentkirály	1,601	—	—	5
Csikszentlélek	696	—	—	—
Csikszenttamás	2,791	—	—	—
Csiktapolca	1,754	3	—	3
Csobotfalva	395	—	—	26
Göröcsfalva	474	—	—	—
Karcfalva	1,242	3	—	—
Mádéfalva	1,855	12	3	38
Vacsárcsi	776	—	—	—
Várdotfalva	938	2	—	9
Zsögöd	1,199	11	2	1

összesen: 33,737 48 15 136

Csikszereda város 3,591 45 44 21

Szépvízi j.-ből

Csikborzsova	639	—	—	—
Csikdelne	699	—	—	—
Csikpálfalva	651	—	—	—
Csikszentmihály	2,206	3	334	—
Csikszentmiklós	1,100	—	—	—
Gyimesbükk	4,373	109	1,725	91
Gyimesfelsőlók	2,279	—	4	5
Gyimesközéplók	2,979	73	22	6
Szépviz	2,974	8	92	4

összesen: 17,900 193 2,177 106

Kászonalcsviki j.-ből

Csatószeg	980	—	—	—
Csikbánfalva	1,487	—	—	8
Csikcsekefalva	1,262	3	2	—
Csikménaság	2,176	—	2	—
Csikszentgyörgy	2,099	—	5	23
Csikszentmárton	1,028	2	3	1
Csikszentsimon	1,495	6	1	2
Csikverebes	378	2	—	—
Kászonaltiz	980	1	3	1
Kászonfeltiz	1,247	—	—	—
Kászonimpér	1,132	1	10	—
Kászonjakabfalva	1,230	1	7	1
Kászonújfalu	1,755	—	3	—
Kozmás	1,391	—	—	—
Lázárfalva	835	—	—	1
Tusnád	2,281	2	—	2

összesen: 21,756 17 36 40

HÁROMSZÉK

Kézdi j.-ből

Alsócernáton	1,919	1	9	20
Bélafalva	718	—	—	—
Bereck	2,087	2	1,186	—
Csomortán	677	—	—	—

	magyar	német	román	egyéb
Dálnok	1.359	1	2	12
Esztelnek	1,121	12	4	10
Felsőcsernáton	1,286	—	—	—
Futásfalva	731	—	—	—
Hatolyka	470	—	—	—
Ikafalva	630	—	—	—
Karatnavolál	1,418	—	2	1
Kézdiabísb	707	—	—	2
Kézdialmás	1,328	—	—	—
Kézdikővár	1,217	—	—	—
Kézdimárkosfalva	830	—	—	—
Kézdimártonfalva	508	—	—	—
Kézdimartonos	739	—	358	—
Kézdioroszfalu	422	1	2	3
Kézdisárfalva	479	—	—	—
Kézdisárazpatak	879	—	3	—
Kézdiszászfalu	256	—	—	1
Kézdiszentkereszt	1,727	—	4	—
Kézdiszentlélek	3,002	1	1	2
Kurtopatak	537	1	—	7
Lemhény	2,836	16	50	41
Nyujtód	1,084	—	10	1
Ozsdola	2,441	—	191	1
Szentkatolna	978	1	2	4
Torja	2,581	—	3	—
összesen:	34,967	36	1,827	108

Orbai j.-ből

Barátos	1,280	4	119	24
Csomakőrös	602	1	—	16
Cófalva	360	—	—	—
Gelence	3,357	44	93	169
Haraly	406	—	—	—
Hilib	689	—	15	—
Imecsfalva	420	—	2	—
Kovászna	4,154	48	1,105	144
Orbaitelek	757	—	—	16
Papóc	3,635	59	544	139
Páké	585	—	2	—
Páva	1,024	3	36	26
Székelypetőfalva	342	—	—	—
Székelytamásfalva	589	—	1	—
Szörce	615	—	1	7
Zabola	2,650	29	425	62
Zágon (Zágonbárkány nélkül)	2,855	9	884	34
összesen:	24,320	197	3,227	637

Sepsi j.-ből

Aldoboly (Vámoshidpuszta és Farkasvágó nélkül)	799	10	53	—
Angyalos	546	—	2	—
Árkos	1,713	2	5	1

Bikfalva (Tálpatak nélkül)	827	—	19	—
Bitá	459	—	—	—
Bodola	1,065	4	838	2
Egerpatak	505	—	—	—
Eresztevény	221	—	—	—
Étfalvazoltán	477	—	—	—
Feldoboly	503	1	3	3
Fotosmartonos	430	—	1	1
Gidófalva	879	—	—	46
Illyefalva	1,340	4	8	8
Kálnok	659	—	1	5
Keresztvár (Egres- telep nélkül)	1,482	1	1,088	1
Kilyén	479	12	9	—
Kisborosnyó (Nagy- patak és Saramás nélkül)	559	6	13	—
Komolló	479	6	2	—
Kökös	1,038	—	169	—
Lécfalva	976	1	—	8
Lisznyó	905	—	19	—
Maksa	759	—	1	—
Málnás	837	7	1	9
Mikóujfalu	1,557	2	6	5
Nagyborosnyó	1,533	6	5	—
Oltzem	634	2	1	1
Réty	903	—	—	—
Sepsibesenyő	455	—	—	—
Sepsibodok	965	—	—	—
Sepsibükszád	1,952	4	9	6
Sepsikőrőspatak	1,259	8	9	1
Sepsimagyarós	401	—	29	—
Sepsiszentkirály	435	—	—	—
Szacsva	282	1	10	—
Szentiván- laborfalva	879	8	2	—
Szotyor	423	—	—	—
Uzon	1,698	9	77	1
Zalán	793	—	—	—
összesen:	32,106	88	2,386	100
Sepsiszentgyörgy v.	8,361	158	108	38
Kézdivásárhely v. Miklósvári j.-ből	5,970	37	50	22
Arapatak	695	4	824	—
Barót	2,501	22	2	6
Bodos	570	1	—	—
Bölön	2,341	—	12	1
Előpatak	209	3	553	—
Erősd	235	7	239	—
Hidvég	1,148	7	1,100	7
Köpec	1,286	3	7	3
Közéapajta	1,471	—	1	1
Miklósvár	688	1	8	—
Nagyajta	1,385	8	9	15
Nagybacon	2,144	4	24	—
Szárazajta	1,792	—	—	—
Zalánpatak	344	—	—	—
összesen:	16,809	60	2,779	33

	magyar	német	román	egyéb
B R A S S Ó				
<i>Hétfalusi j.-ből</i>				
Bácsfalu	1,223	20	684	90
Csernátfalu	1,981	28	545	7
Hosszúfalu	2,854	58	3,080	29
Pürkerec	1,072	9	1,016	—
Tatráng	2,157	16	1,243	140
Türkös	1,880	21	1,333	1
Zajzon	988	4	231	3
összesen:	12,155	156	8,132	270
<i>Felvidéki j.-ből</i>				
Barcaújfalu	831	13	220	—
<i>Alvidéki j.-ből</i>				
Apáca	1,561	11	354	4
Barcaszentpéter	40	1,241	947	—
Botfalu	85	1,416	878	20
Földvár	247	997	1,182	65
Krizba	1,211	6	680	—
Prázsmér	203	2,032	1,528	60
Szászhermány	54	1,225	1,058	2
Szászmagyarós	59	955	548	57
Szászveresmart	21	428	543	—
összesen:	3,481	8,311	7,718	208
Brassó város	17,831	10,841	11,786	598
NAGYKUKULLÓ				
<i>Kőhalmi j.-ből</i>				
Agostonfalva	76	2	832	74
Ürmös	1,545	—	—	—
Alsórákos	1,844	7	117	5
Datk	494	1	196	5
Olthéviz	1,310	19	110	—
Oltbogát	24	5	297	85
összesen:	5,293	34	1,352	169
<i>Segesvári j.-ből</i>				
Héjjasfalva	836	9	620	69
Sárpatak	345	4	201	—
összesen:	1,181	13	821	69

ÖSSZESÍTÉS JÁRÁSONKÉNT

	magyar	német	román	egyéb
Ugocsa				
Tiszántúli járásból	13,190	810	9,694	863
Máramaros				
Técsői járásból	343	353	120	815
Szigeti járásból	5,357	3,432	6,474	3,201
Tiszavölgyi járásból	151	194	2	2,058
Máramarossziget	17,542	1,257	2,001	570
Összesen	23,373	5,226	8,597	6,644
Szatmár				
Szatmárnémeti járás	24,547	63	4,309	62
Szatmárnémeti város	33,094	629	986	183
Csengeri járás	6,656	3	1,584	86
Nagykárolyi járás	30,008	261	6,693	86
Nagykároly város	15,772	63	216	27
Avasi járás	5,199	928	17,886	352
Erdői járásból	13,361	3,461	9,716	112
Szinérváraljai járásból	6,682	66	11,583	11
Nagybányai járásból	4,034	109	8,540	97
Nagybánya város	9,992	175	2,677	33
Felsőbánya város	4,149	19	230	24
Összesen	153,492	5,787	64,420	1,026
Szolnok-Doboka I.				
Magyarláposi járásból	1,416	20	431	5
Szilágy				
Tasnádi járásból	19,471	121	18,719	578
Szilágysomlyói járás	15,949	24	17,052	1,932
Szilágysomlyó város	6,030	20	759	76
Krasznai járásból	6,595	43	6,348	298
Zilahi járásból	11,799	27	10,636	188
Zilahvárosból	7,477	19	529	37
Szilágycsehi járásból	13,376	159	8,270	136
Zsibói járásból	3,385	26	3,335	38
Összesen	84,082	439	65,648	3,266
Bihar I.				
Érmihályfalvi járás	21,855	55	2,921	12
Székelyhidi járás	22,333	30	404	193
Margittai járás	20,540	422	16,581	3,654
Szalárdi járás	14,207	92	9,194	559
Biharkeresztesi járás	3,661	1	105	6
Központi járásból	20,578	597	13,911	405
Nagyvárad város	58,421	1,416	3,604	728
Élesdi járás	8,278	249	39,399	3,455
Összesen	169,873	2,862	86,119	9,012
Bihar II.				
Nagyszalontai járásból	22,434	94	3,926	227
Tenkei járásból	4,907	9	454	18
Összesen	27,341	103	4,380	245

	magyar	német	román	egyéb
Arad I.				
Kisjenői járásból	14,341	279	2,586	202
Borosjenői járásból	54	—	60	—
Összesen	14,395	279	2,646	202
Arad II.				
Aradi járásból	5,787	1,966	1,622	75
Arad város	46,085	4,365	10,279	2,437
Magyarpécskai járásból	14,896	108	6,868	972
Összesen	66,768	6,439	18,769	3,484
Csanád				
Battonyai járásból	3,636	30	705	376
Temes				
Újaradi járásból	575	1,981	364	332
Vingai járásból	2,272	34	19	10
Összesen	2,847	2,015	383	342
Torontál				
Nagyszentmiklósi járásból	1,536	61	45	25
Törökkanizsai járásból	95	7	14	29
Összesen	1,631	68	59	54
Kolozs I.				
Bánffyhunjad j.-ből	14,002	139	30,005	279
Gyalui járásból	6,681	27	13,759	376
Hidalmási járásból	2,279	30	2,964	174
Nádasmenti járásból	9,112	3	4,061	86
Kolozsvári járásból	8,835	80	23,216	621
Kolozsvár város	50,704	1,676	7,562	866
Kolozs város	2,271	3	1,808	56
Mócsi járásból	5,284	116	8,612	246
Nagysármási járásból	635	21	1,998	64
Összesen:	99,903	2,095	93,985	2,758
Szolnok-Doboka II.				
Szamosújvári járásból	6,360	184	12,094	370
Szamosújvár város	4,630	190	1,881	156
Dési járásból	7,319	130	7,839	317
Dés város	7,991	445	2,911	105
Bethleni járásból	6,810	198	6,743	166
Kékesi járásból	7,158	386	13,849	335
Összesen	40,268	1,533	45,317	1,449
Beszterce-Naszód				
Besenyői járásból	274	127	29	—
Torda-Aranyos				
Alsójárai járásból	1,932	3	1,080	—
Tordai járásból	9,004	102	9,093	456
Torda város	9,674	100	3,389	292
Torockói járásból	4,256	11	671	32
Felvinci járásból	6,763	66	10,537	508
Marosludasi járásból	9,569	192	18,477	1,088
Összesen	41,198	474	43,247	2,376

	magyar	német	román	egyéb
Alsó-Fehér				
Nagyenyedi járásból	4,057	3	4,643	385
Nagyenyed várs	6,497	163	1,940	63
Marosújvár járásból	9,054	132	14,542	638
Összesen	19,608	298	21,125	1,086
Kis-Küküllő				
Hosszúaszói járásból	1,326	359	1,395	313
Dicsőszentmártoni járásból	12,860	68	7,944	873
Dicsőszentmárton város	3,210	118	957	132
Erzsébetvárosi járásból	5,306	32	4,552	496
Radnóti járásból	6,080	67	13,653	811
Összesen	28,782	644	28,501	2,625
Kolozs II.				
Tekei járásból	1,421	1,935	653	135
Maros-Torda				
Marosi-alsó járásból	28,927	133	8,250	1,424
Marosi-felső járásból	17,214	61	6,171	404
Marosvásárhely város	22,790	606	1,717	404
Nyárádszeredai járás	35,279	98	1,287	159
Régeni-alsó járásból	13,640	1,476	22,988	1,170
Régeni-felső járásból	11,966	2,864	16,561	698
Szászrégen város	2,947	2,994	1,311	58
Összesen	132,763	8,233	58,285	4,583
Udvarhely				
Parajdi járásból	15,411	26	28	14
Székelykeresztúri járásból	31,010	151	288	75
Udvarhelyi járásból	35,874	20	16	21
Székelyudvarhely város	9,888	212	115	29
Homoródi járásból	25,855	65	373	26
Összesen	118,138	332	464	165
Csik				
Gyergyótölgyesi járásból	4,774	266	2,047	49
Gyergyószentmiklósi járásból	34,585	282	1,861	279
Gyergyószentmiklós város	8,549	115	155	86
Felcsíki járásból	33,737	48	15	136
Csikszereda város	3,591	45	44	21
Szépvízi járásból	17,900	193	2,177	106
Kászonalcsíki járásból	21,756	17	36	40
Összesen	124,892	966	6,335	717
Háromszék				
Kézdi járásból	34,967	36	1,827	108
Orbai járásból	24,320	197	3,227	637
Kézdivásárhely város	5,970	37	50	22
Sepsi járásból	32,106	88	2,386	100
Sepsiszentgyörgy város	8,361	158	108	38
Miklósvári járásból	16,809	60	2,779	33
Összesen	122,533	576	10,377	938

	magyar	német	román	egyéb
Brassó				
Hétfalusi járásból	12,155	156	8,132	270
Felvidéki járásból	831	13	220	—
Alvidéki járásból	3,481	8,311	7,718	208
Brassó város	17,831	10,841	11,786	598
Összesen	34,298	19,321	27,856	1,076
Nagyküküllő				
Kőhalmi járásból	5,293	34	1,352	169
Segesvári járásból	1,181	13	821	69
Összesen	6,474	47	2,173	238
Székelyföld összesen	540,519	31,410	106,143	7,892

ROMÁNIAI MAGYAR NYELVTERÜLETEK

I. Partium

A)

	magyar	német	román	egyéb
Ugocsából	13,190	810	9,694	863
Máramarosból	23,373	5,226	8,597	6,644
Szatmárból	153,492	5,787	64,420	1,026
Szolnok-Dobokából	1,416	20	431	5
Szilágyból	84,082	439	65,648	3,266
Biharból	169,673	2,862	86,119	9,012
Összesen 716,085 100%	445,226 62,2%	15,134 2,1%	234,909 32,8%	19,816 2,9%

B)

Nagyszalontai terület

Biharból	27,341	103	4,380	245
Aradból	14,395	279	2,646	145
Összesen 49,534 100%	41,736 84,2%	382 0,8%	7,026 14,2%	390 0,8%

C)

Aradi terület

Aradból	66,768	6,439	18,769	3,484
Csanádból	3,636	30	705	376
Temesből	2,847	2,015	383	342
Összesen 105,794 100%	73,251 69,3%	8,484 8,0%	19,857 18,8%	4,202 3,9%

D)

Bánátból

Torontálból	1,631	68	59	54
Összesen 1,812	90,0%	3,8%	3,3%	2,9%

II. Közép-Erdélyből

Kolozsból	99,903	2,095	93,985	2,758
Szolnok-Dobokából	40,268	1,533	45,317	1,449
Beszterce-Naszódból	274	127	29	—
Torda-Aranyosból	41,198	474	43,247	2,376
Alsó-Fehérből	19,608	298	21,125	1,086
Kis-Küküllőből	28,782	644	28,501	2,625
Összesen 477,702 100%	230,033 48,2%	5,171 1,1%	232,204 48,6%	10,294 2,1%

III. Székelyföld

Kolozsból	1,421	1,935	653	135
Maros-Tordából	132,763	8,233	58,285	4,583
Udvarhelyből	118,138	332	464	165
Nagyküküllőből	6,474	47	2,173	238
Brassóból	34,298	19,321	27,856	1,076
Háromszékből	122,533	576	10,377	938
Csíkából	124,892	966	6,335	717
Összesen 685,924 100%	540,519 78,8%	31,410 4,6%	106,143 15,5%	7,852 1,1%

ÖSSZESÍTÉSEK

I. A)—D)				
Keletmagyarország	561,844	24,068	261,851	25,462
Összesen 873,225	64,4%	2,8%	29,9%	2,9%
II.—III.				
Erdélyből	770,552	36,581	338,347	18,146
Összesen 1,163,626	66,2%	3,1%	29,1%	1,6%
I.—III.				
Romániai magyar nyelvterületek összesen	1,332,396	60,659	600,189	43,608
	65,4%	3,0%	29,5%	2,1%

Összefoglalásképpen bemutatjuk a román uralom alá került magyar-többségű területek lakosságának nemzetiségi megoszlását területegységenként és összesítve is:

Magyar nyelvterületek lakossága a mai Romániában:

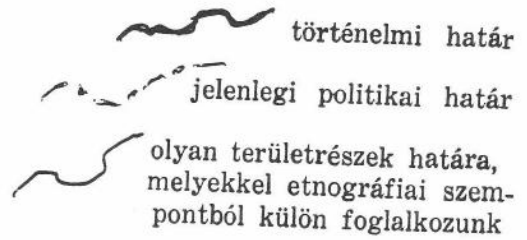
I. A volt Kelet-Magyarországon:

	magyar	német	román	egyéb
A) Szatmár-Nagyvárad területén	445,226	15,134	234,909	19,816
Összesen: 716,085	62,2%	2,1%	32,8%	2,9%
B) Nagyszalontai területén	41,736	382	7,026	390
Összesen: 49,534	84,2%	0,8%	14,2%	0,8%
C) Aradi területén	73,251	8,484	19,857	4,202
Összesen: 105,794	69,3%	8,0%	18,8%	3,9%
D) Bánáti 2 községben	1,631	68	59	54
Összesen: 1,812	90,0%	3,8%	3,3%	2,9%
I. Keletmagyarországon	561,844	24,068	261,851	25,462
Összesen: 873,225	64,4%	2,8%	29,9%	2,9%
II. A történelmi Erdélyben				
A) Belső-Erdélyben	230,033	5,171	232,204	10,294
Összesen: 477,702	48,2%	1,1%	48,6%	2,1%
B) Székelyföldön	540,519	31,410	106,143	7,852
Összesen: 685,924	78,8%	4,6%	15,5%	1,1%
II. Erdélyben összesen:	770,552	36,581	338,347	18,146
Összesen: 1,163,626	66,2%	3,1%	29,1%	1,6%
I.+II.= Magyar nyelvterületek összesen:	1,332,396	60,659	600,198	43,608
Összlakosság: 2,036,863	65,4%	3,0%	29,5%	2,1%

30, 32, 33, 34. sz. térképek

Az oszlopok minden mm²-e 1000* lakosnak felel meg.

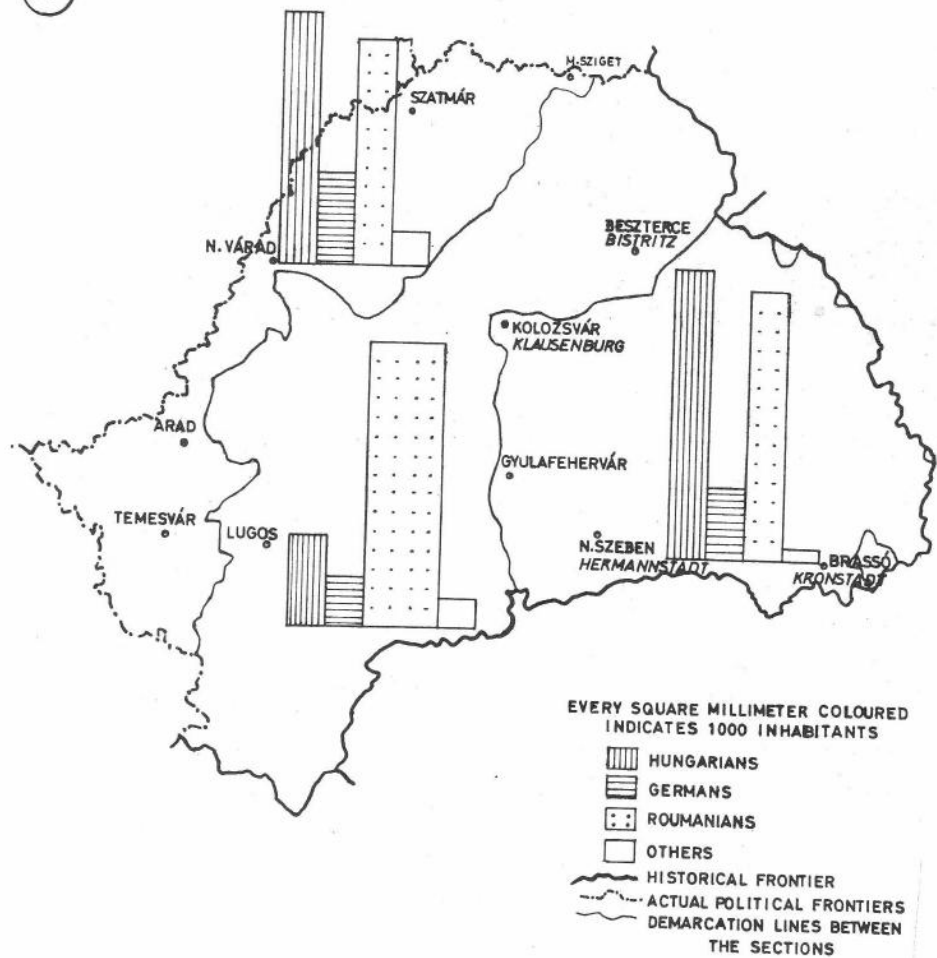
* (Ez a szám a lépték csökkentésének a négyzetével fordított arányban növekszik)

THE NATIONALITIES OF
THE WESTERN, THE MIDDLE AND THE EASTERN SECTION
OF TRANSYLVANIA

BY S. TÖRÖK

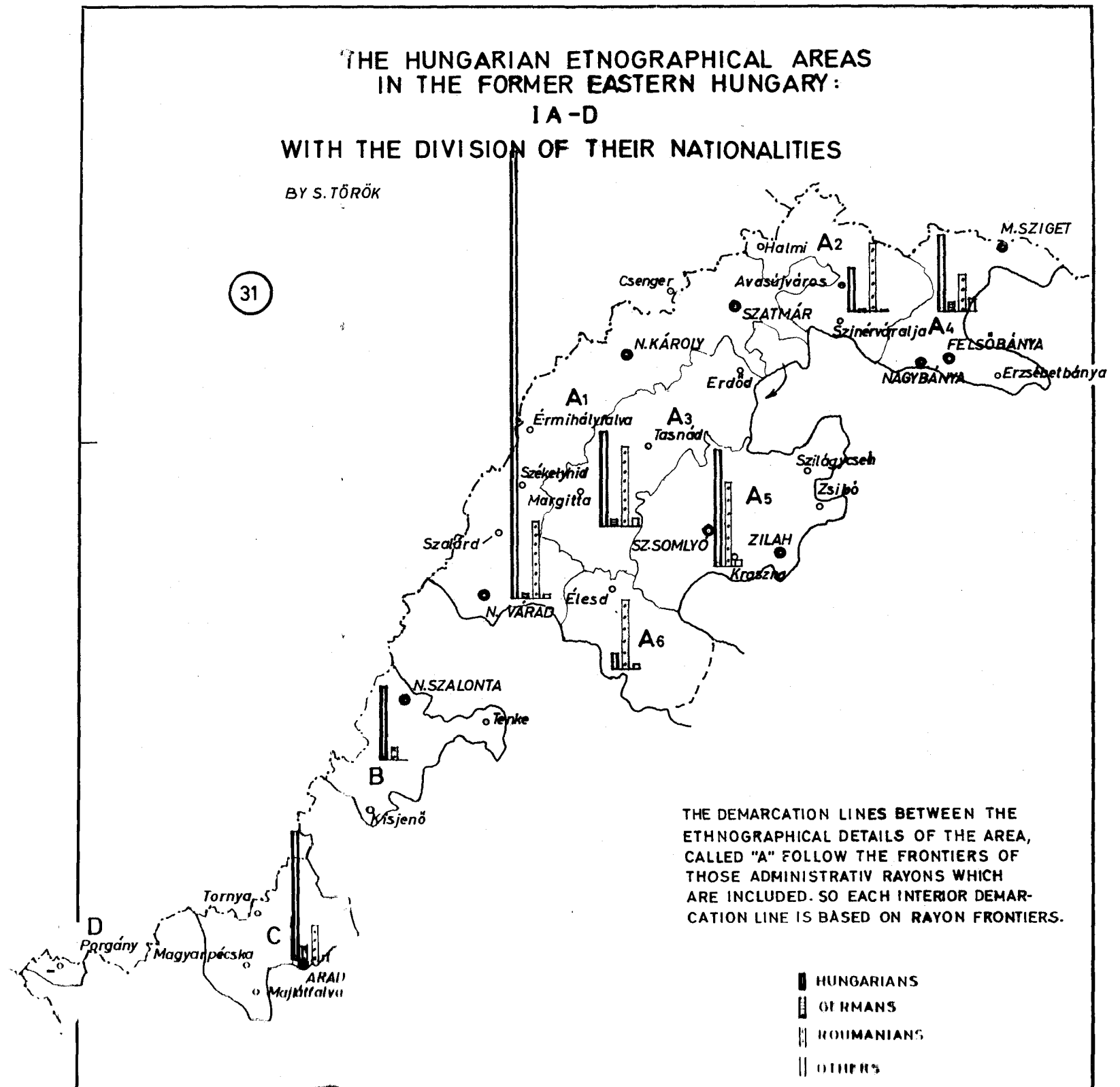
30

JELMAGYARAZAT

31. számú térkép

Az "A" jelű területet, a rajta élő népesség más és más nemzetiségi megoszlása folytán, 6 részletre osztottuk. Az egyes részletek közötti határok az 1910-ben érvényben volt járáshatárokat követik.

THE DEMARCATION LINES BETWEEN THE ETHNOGRAPHICAL DETAILS OF THE AREA, CALLED "A" FOLLOW THE FRONTIERS OF THOSE ADMINISTRATIVE RAYONS WHICH ARE INCLUDED. SO EACH INTERIOR DEMARCATION LINE IS BASED ON RAYON FRONTIERS.

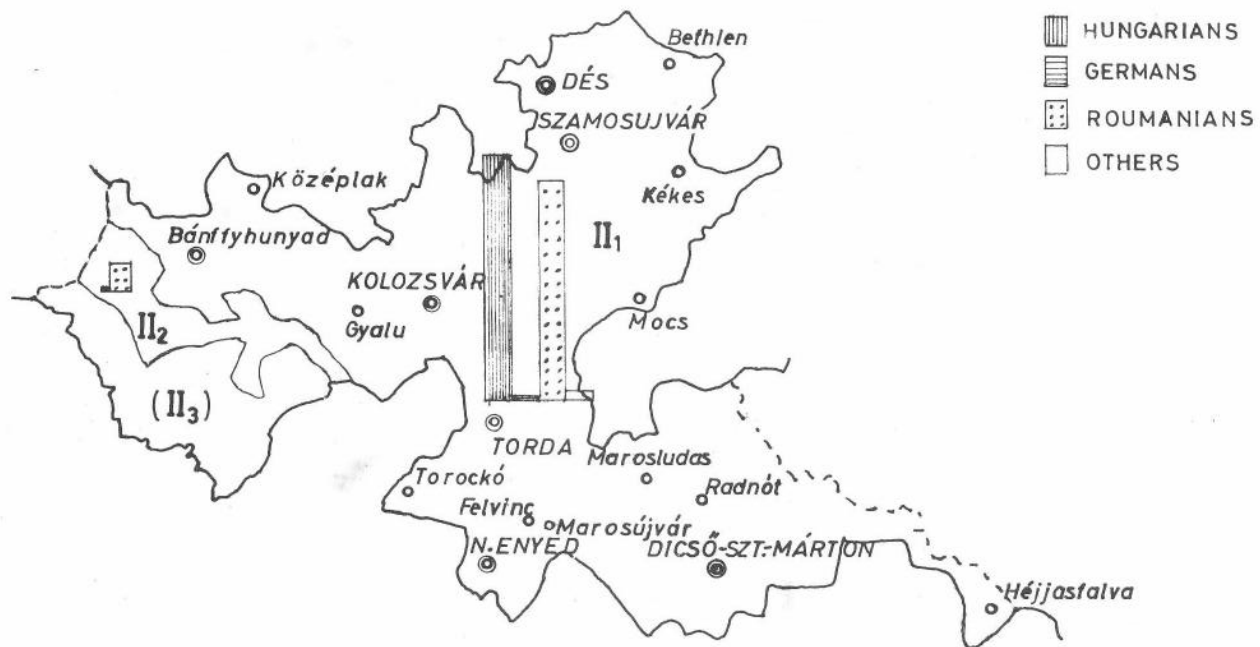
THE HUNGARIAN ETHNOGRAPHICAL AREA IN CENTRAL TRANSYLVANIA

II

WITH THE DIVISION OF ITS NATIONALITIES

32

BY S. TÖRÖK

THE HUNGARIAN ETHNOGRAPHICAL AREA: SEKLER LAND

III

WITH THE DIVISION OF ITS NATIONALITIES

BY S. TÖRÖK

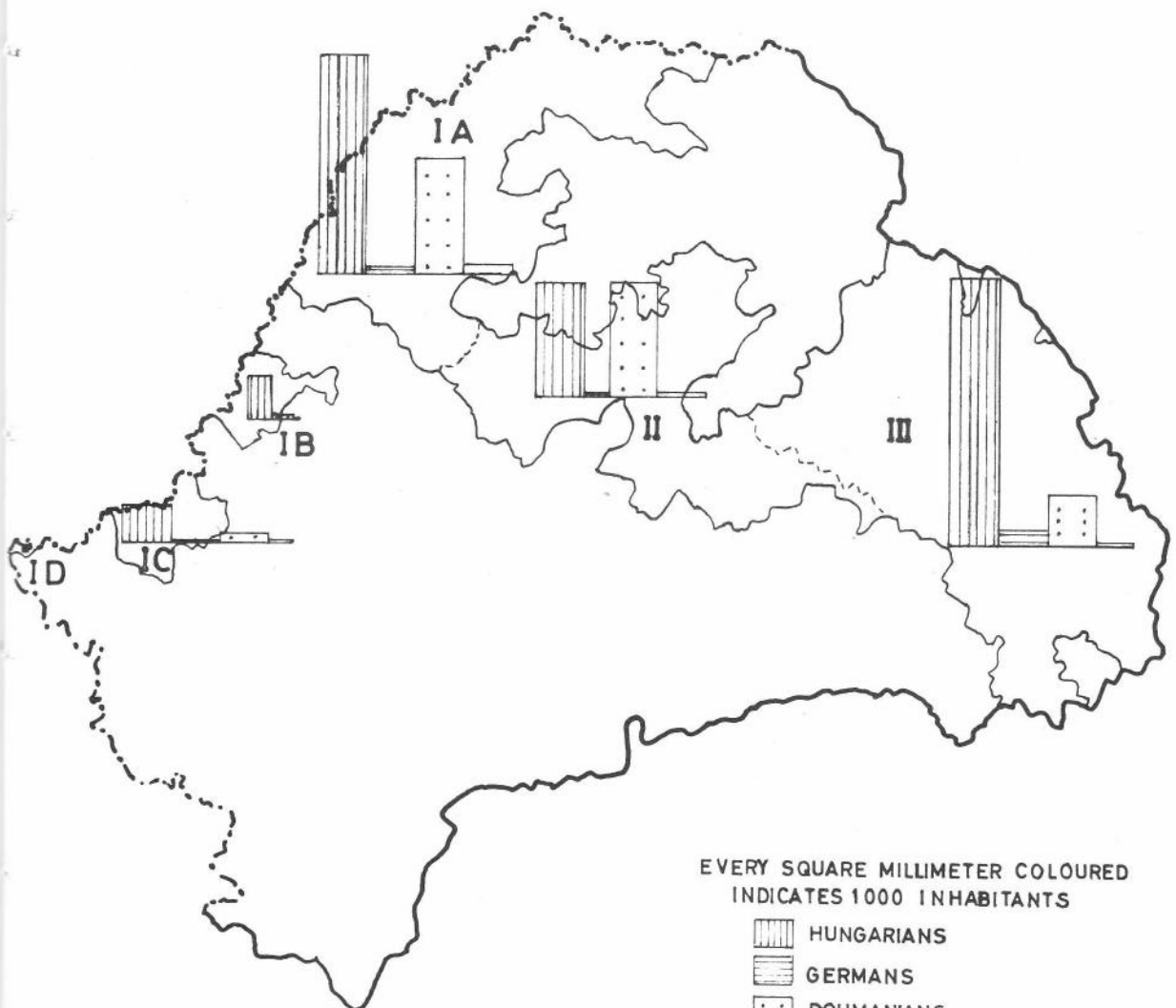
33

THE HUNGARIAN ETHNOGRAPHICAL AREAS IN ROUMANIA

FORMER EASTERN HUNGARY, CENTRAL TRANSYLVANIA, SEKLER LAND

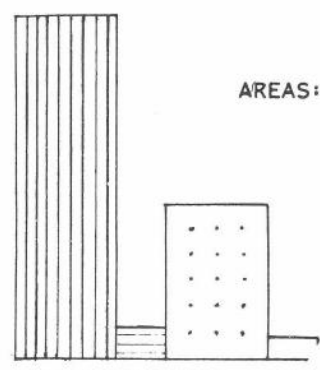
BY S. TÖRÖK

EVERY SQUARE MILLIMETER COLOURED
INDICATES 1000 INHABITANTS

- HUNGARIANS
- GERMANS
- ROUMANIANS
- OTHERS

AREAS: I (A-D) IN THE FORMER EASTERN HUNGARY
II IN CENTRAL TRANSYLVANIA
III IN SEKLER LAND

I-II-III TOGETHER

A második bécsi döntés

A második világháború kitörése után a Szovjet Unió — magát a kapitalista nagyhatalmak egymás elleni háborúja által fedezve érezvén — elérkezettnek látta az időt arra, hogy az első világháború és a forradalom folytán elvesztett egykori cári tartományokat katonai agresszióval, vagy annak kilátásba helyezésével szerezze vissza. 1939-ben Hitler szövetségeseként, a németek által már legyőzött Lengyelország keleti, nagyobbik felét kebelezte be. 1939-40 telén Finnország ellen viselt szégyenteljes háborút, melyben éppen, hogy ki tudta csikarni területtrabló szándékainak teljesítését. (A finneknek u. is csak a területeket kellett átadniuk a rajtuk lévő épületekkel, utakkal, vasúttal. A mindenétől megfosztott lakosság kárpótlás nélkül el kellett menekülnön. Ez volt "Nyugat-Karélia felszabadítása". (1940. június 26-án Romániát jegyzékben szőlította fel Besszarábia és Észak-Bukovina haladéktalan átadására.

A szovjet igényt Besszarábiára és Bukovinára nézve részben történelmi, részben néprajzi érvekkel támasztották alá. Mindkét argumentum kissé sántított. Besszarábia 1812-ig Moldva sorsában osztozott. (Először Kúnország része, a tatárjárás, 1241 után román fejedelemség, gyakran Magyarország, néha Lengyelország hűbérese, a 16. század óta Törökországé, a moldovai román vajda kormányzata alatt.) 1812-től 1856-ig Oroszországé. 1856-ban az északi rész visszatér az ekkor már egyesített Romániához. 1878-ban Oroszország a törököktől elfoglalt Dobrudzsa északi, nagyobbik részével kárpótolja Romániát a tőle most ismét elvett Észak - Besszarábiáért. Bukovina a 14. - 15. századokban Moldvával közösen volt Román ill. nyugati szomszédai hűbérese, majd avval együtt lett török birtok. 1775-1918-ig Ausztria koronatartománya volt. Besszarábia déli harmada is csak 100 éves, északi kétharmada megszakítással 70 éves orosz múltta tekinthet vissza.

Ami a két tartomány nemzetiségi viszonyait illeti, Besszarábia többségében román nyelvterület, ukrán, orosz, bulgár, német és tatár kisebbséggel. Bukovina északi nagyobbik része ukrán, déli fele román többségű, német és magyar kisebbséggel. Az oroszok által 1940-ben igényelt és ma is birtokolt, volt román területeken az ukrán és orosz lakosság számaránya 1930-ban 28% volt.

A Romániának küldött szovjet ultimátum átnyújtása előtt a Szovjet Unió Budapesti követe útján ajánlatot tett a magyar kormánynak egy Románia elleni közös akcióra, az Erdélyre vonatkozó magyar igények teljes jogosságának elismerését hangsúlyozva.

Az orosz ajánlatot a magyar kormány nem fogadta el. (Hóry: Még egy harázdát sem. München 1967.) Az orosz ajánlat céljai elég világosak voltak: 1./ A nagyon is vitatható orosz igényeket a magyarok ezeréves történelmi jogával együtt érvényesíteni, így azoknak a hasonló megalapozottság látszatát kölcsönözni.

2./ A finn hadjárat keservein okulva, az esetleg ellenálló román hadsereget három arcvonalon — orosz, magyar és bulgár — megosztva, kényelmesen megverhették volna.

3./ Egy esetleg negatív német reakcióval számolva, a németek nem szorítkozhattak volna kizárólag oroszellenes intézkedésekre, hanem egyidejűleg Magyarország és Bulgária ellen is föl kellett volna lépniük. Az Anglia ellen készülõ Harmadik Birodalomnak ez túl nagy megterhelést jelentett volna Keleten.

4./ A magyar és bulgár közvélemény előtt Erdély illetve Dobruzsza visszatérését egy orosz beavatkozás javára könyvelni, megkönnyítette volna a Szovjetnek a dunai államokban kívánt pozíció elérését. Pontosán ez az utolsó szempont volt az, ami miatt a magyarok a javaslatot elutasították. Pedig az osztrák Anschluss-tól a háború végéig eltelt 7 esztendő alatt ennek az orosz ajánlatnak az elfogadása lett volna az egyetlen reális út a túlzott náci-német befolyásnak mind bel, mind külpolitikai téren való ellensúlyozásához és a későbbiekben a magyar semlegesség biztosításához. Gróf Teleki kormánya a jövő megpróbáltatásait nem sejtve, nem kívánt a kommunista Oroszországgal közös agresszióban részt venni. Ezt meg lehet érteni.

A román kormány az orosz ultimátumot német tanácsra elfogadta. Ezután Bulgária jelentette be igényeit Dobruzsára Bukarestben. Ekkor már megmozdult a pesti utca. A széles sugárutak váltak a magyar közvélemény fórumaivá, melyeken a beláthatatlan, hosszú oszlopokban felvonuló ifjúság Erdély visszacsatolását követelte.

A magyar kormány is elérkezettnek vélte az idõt arra, hogy a magyar külpolitikában a trianoni béke óta követett fõ célját megvalósítsa. A nemzetközi helyzet kedvezõbbnek látszott ehhez, mint valaha: a nagyromán ábránd nagy pártfogója, Franciaország hónapok óta kétvállon feküdt. Oroszország pedig, aki 22 évvel azelőtt részben megszállással fenyegetve, részben a magyar Erdélyt odaígérve, Romániát Ausztria-Magyarország megtámadására bírta, most maga indítványozta Románia megtámadását. Romániának Magyarországon kívül még Bulgáriával is farkasszemet kellett néznie. A katonai erõviszonyok is 1940 nyarán voltak Magyarország számára a legkecsegtetõbbek: A kis-entente 1938-ban megszűnt. Csehország német megszállás alatt volt, Jugoszláviában a túlsúlyban lévõ nem szerb nemzetiségek minden katonai vállalkozást megghiúsítottak volna, még a hadgyakorlatokon sem jelentek meg a horvát ezredek, nemhogy Magyarországnak egy hátbatámadástól kellett volna tartania. Magyarország lakossága az elsõ bécsi döntés, majd a Ruthénföld visszacsatolása (1939 március) révén 1,721,000 fővel gyarapodott, a visszatért területek újoncai már egyéves magyar katonai kiképzésre tekinthettek vissza. Ugyanakkor Románia 3,000.000 embert veszített. Maradék lakosságából ugyancsak 3,000.000 volt a magyarok, németek, bulgárok és törökök együttes száma. Katona-állományának tehát adott idõpontban 37%-át kellett elcsatolás ill. megbízhatatlanság révén fogyatékbba vennie. Így a maradék 63% ütõképessége is nagyon krdésessé vált. Végül Romániának a magyar határ mentén francia frankok millióiából épített erõdvonala a 39-ben Magyarországgal egyesült Ruthénföld megkerülhetõ volt. Ugyaninnen a Székelyföld elérése sem látszott hosszabb idõt igénylõ vállalkozásnak.

Fõlényes helyzetének tudatában mégsem demarche-ot intézett a magyar kormány Bukaresthez, hanem a területi probléma megoldása céljából közvetlen tárgyalásra tett javaslatot. Budapesten erdélyi volt a miniszterelnök, erdélyi a külügyminiszter, erdélyi a honvédelmi minisz-

ter, Erdélyből származott magának Horthy kormányzónak a családja és legmeghittebb tanácsadója, Bethlen gróf is erdélyi volt. Ezek a férfiak nem a helyzet egyszerű kihasználására, hanem a probléma őszinte megoldására törekedtek. Magyarország végül is ennek az idealizmusnak esett áldozatul.

Mikor Hitler a magyar kormánynak az erdélyi probléma megoldására irányuló lépéseiről értesült, mindenáron igyekezett Budapestet az időpont elhalasztására bírni. Románia terményeire és kivált olajára a német háborús gépezetnek elengedhetetlen szüksége van, mondták Berlinben. Várják meg a magyarok a háború végét, amikor egy tollvonással egész Erdély az övék lesz. Teleki miniszterelnök viszont nem azért utasította el az orosz javaslatot, hogy majd egy későbbi, igen kétséges időpontban Erdély Hitler kezéből egyesülhessen Magyarországgal. A németek tanácsát nem fogadta meg, és a Turnu-Severini magyar-román tárgyalásokra induló Hóry követet azzal bocsátotta útnak, hogy a tengely-hatalmak támogatásával nem számolhat. (Hóry id. m.) Ugyanakkor a románok magatartásából az következik, hogy ők számoltak Hitler támogatásával.

A magyar javaslat az erdélyi probléma megoldására az alábbi szempontokban gyökerezett:

1. Magyarország ezeréves történelmi joga ellenére sem kívánja az egész elveszett terület visszacsatolását, mert nem kíván román milliákat határai között.

2. Csak olyan megoldás fogadható el, mely az egész Székelyföldet Magyarországnak juttatja.

3. A visszacsatolandó terület nagyságához kiindulási alap a rajta élő lakosság száma, melynek annyinak kell lennie, mint a romániai magyarság teljes száma (1940-ben: 2,000,000), valamint a románok által Magyarországra kiűdözött (280,000) és a tengerentúlra kényszerített (100,000) magyarok együttes mennyisége, tehát kb. 2,400,000. Ez a megoldás tenne egy kölcsönös népességcserét lehetővé az új határon túltrekedt magyarok és a Magyarországhoz kerülő románok között.

4. Egy autonóm Erdélyt Magyarország elfogadott volna 1919-ben, de 1940-ben, többszázezer magyar kiűdözése és az Erdélyben maradók anyagi tönkretétele után már nem.

Megjegyzés a 3. ponthoz: Amikor Hitler tudomására jutottak a magyaroknak az erdélyi kérdés megoldását célzó diplomáciai lépései, az időpontot illető ellenvetései mellett azt is leszögezte, hogy az erdélyi szászok és a bánáti svábok visszacsatolásához jelenleg semmi esetre sem járul hozzá, mert rájuk szüksége van azért, hogy Románia gazdasági javait Németország a háború időtartama alatt zavartalanul élvezhesse. Így annak ellenére, hogy a bánáti svábok Magyarországnak a Bánáttal kapcsolatos igényeit pozitíven fogadták, a kormány kénytelen volt az új határ tervezésénél róluk és a velük keverten élő 100,000 magyarról eleve lemondani a terület 26% román népessége kedvéért. Tehát nemcsak a románok, hanem az összes nem magyarok a románok javára írtak Berlinben.

A felsorolt szempontok alapján kívánt a magyar küldöttség a románokkal megegyezni (Hóry id.m.). Kiindulásul — diplomaták szokásához híven — egy ismert határvonalat jelölt meg, az 1918. nov. 13-i fegyverszünet vonalát, mely a Maros mentén haladt, azzal a megszo-

rítással, hogy a Székelyföld előtt a határ le kell térjen e folyóról és nevezett területet Magyarországhoz kanyarítja. Ennek a kiindulási vonalnak az volt a rendeltetése, hogy alku tárgya legyen. A magyar kormány ennek a határnak a módosítására eleve hajlandó volt, mégpedig az Erdélyi Érchegeység és környékének kb. Székelyföld nagyságú területén.

A magyar javaslat főszezpontjai közé nem tartozott a Ruthénföld és a Székelyföld között a megszakítatlan kárpáti határ igénye. ÉK.-Erdély románlakta határvidékén is tett volna Budapest engedményeket, a megegyezés és a megbékélés kedvéért. Ez a Teleki és Csáky grófok által megfogalmazott — és Hóry követtel közölt — szempontokból magától értetődően következik. Bejelentésére azonban nem került sor. Mint ahogy nem került sor a Maros-vonaltól északra eső területek tárgyában szándékolt magyar engedményekre sem.

A Turnu-Severin-i tárgyalásokon Pop román politikus a megegyezés lehetőségét lakosságcserében látta. Azt a területet azonban, amelynek románjait a romániai magyarokért vagy egy részükért ki akarja cserélni, még távolról sem nevezte meg. Miután Hóry András rámutatott arra, hogy Magyarországon 10,000 román él, akikért 2 millió romániai magyart nem lehet kicserélni, tehát csak erdélyi terület jöhet szóba, a román fél kitért a válasz elől.

Ekkor már Románia lemondott Dél-Dobrudzsáról a bulgárok javára és csapatai a bulgár határról útban voltak Erdélybe. Turnu-Severinben csak időt kívánt nyerni ahhoz, hogy kedvező b. pozícióból tehesen ellenjavaslatot.

Minket — tárgyunk szempontjából — most nem a politikai történet érdekel, hanem a szóban forgó területek nemzeti képe. A két fél javaslatai mennyiben mozdították volna elő igazi nemzet-államok kialakítását a Duna-medencében? Milyen mértékben orvosolták volna a kapzsi békeszerződés által teremtett kisebbség-elynyomó államok kóros tünetét?

A magyarok által javasolt tárgyalási alap — a Maros-vonal és Székelyföld déli határa — ethnográfiai szempontból valóban túlzott követelésnek minősíthető. Taktikai föladatát — t. i., hogy engedni lehessen belőle — talán éppen túlméretezettsége révén nem töltötte be. Azonkívül: a Maros—Nagyküüllő—Székelyföld vonaltól délre eső terület nemcsak szám szerint kevés román (1,021,000) által lakott, hanem 56% románjával nem a legrománabb területek közé tartozik. Sokkal románabb az engedménynek szánt északibb rész (88,5%) egy a székelyek számával megegyező román tömeggel (646,000). Mindjárt ezzel kellett volna kezdeni: összesen 1.667,000 román egy nagy területen, ahol 65% a románok arányszáma, Romániáé maradna. Ekkor talán a románok alkuba bocsátkoztak volna.

Bár ezzel a véleménnyel szemben is lehet súlyos érveket felhozni. Legelőször is azt, hogy miután azok az erők, melyek a trianoni békét 1920-ban létrehozták, megszűntek hatni a Dunamedencében, a béke érvénytelenné vált. Annak helyettesítéséről volt most szó. Tehát arról, hogy Magyarország lemond azokról a román nyelvterületekről, melyek nélkül a nem-románok által lakott részek birtoklása számára még lehetséges. Budapesten nem Románia felosztásának fogták fel az adott történelmi pillanatot. Ezért sem társultak az oroszok által kezdemé-

nyezett akcióhoz. Ezen elvi magatartás és a gyakorlatban járt út között óriási különbség volt. (A tervezett határ Romániától a színmagyar és a magyar-román vegyesterületek leválasztását célozta, ugyanakkor minden nem magyar de nem is román területet Románia birtokában hagyva. Nem csekélységről, hanem 770.000 emberről volt szó, akiknek ősei magyar területre vándoroltak valamikor be és nem a románokkal kívántak politikai közösséget, mert ez esetben Wallachiába vagy Moldovába telepedtek volna. Romániának nem lehetett és ma sincs semmilyen jogcíme arra, hogy nem románok által lakott erdélyi vagy bánáti földet természetesen magának vindikáljon. Az pedig egyenesen abszurd dolog, hogy egy magyar kormány ismerje el ezeket a földeket románnak. Turnu-Severinben viszont ez történt. A tárgyalási alapnak kívánt határvonal eleve kirekesztette Erdély és a Bánát nem magyar és nem román lakosságának túlnyomó többségét a magyar érdekszférából. Sőt, a magyar nyelvterület egy olyan részét, (Brassó vidékét), ahol a magyar többség és román kisebbség mellett harmadikként németek is honosak, már a legelső magyar javaslatban sem kívánta visszacsatolni. Nagyon jól ismerték Budapesten a német intenciókat.

Ami a román javaslatot illeti, mást nem hallottunk Turnu-Severinben, mint a lakosságcserét tárgyalási alapként és némi határkorrekturát konkrétebb körvonalazás nélkül. E javaslat nem is annyira semmitmondó, mint amilyennek látszik. Mert:

1. Azt nagyon jól tudták Bukarestben is, hogy a magyar kormány nem azért ült le tárgyalni, hogy 2 millió magyarnak Csonka-Magyarországra telepítését elérje, akiket ott csak a szabad ég alatt tudna elhelyezni, élelmezni pedig sehogy sem.
2. Amikor tehát a népcsere gondolatát szerették volna a magyarokkal elfogadtatni, tudták azt, hogy komoly területi áldozatokra kényszerülnek. A Magyarországnak visszajuttatandó terület azonban a Magyarországhoz legközelebb eső erdélyi rész lenne, habár akkora, amekkorán adott időpontban kb. 2 millió ember lakott.
3. Ha föltételezzük azt, hogy a kicserélendő emberek számát mégis lehetőleg alacsonyan kívánták tartani, akkor a Magyarországnak visszajuttatandó területet a Románia birtokában lévő kelet-magyarországi részek (Partium) magyar nyelvterületén és az ehhez csatlakozó Észak- és Belső-Erdély-i megyék magyarlakta részein, valamint az utóbbiakhoz szorosan csatlakozó román nyelvterületen kellett volna kijelölniük. A Románia birtokába került területen 1910-ben 1,665,469 magyar élt. A Partium magyarlakta részein — lásd a magyar nyelvterülettel foglalkozó fejezetünket — 873 ezer volt a lakosság száma. Az ehhez csatlakozó erdélyi magyar nyelvterületen — a Székelyföld és környéke nélkül — 425 ezer ember élt. A partiumi és északnyugat-erdélyi megyék románlakta részein 314 ezer volt az összlakosság. Ha ezt a három adatot összeadjuk 1,612,000-t kapunk. Ha még Maros-Torda és Kisküküllő területéből egy sávot lekanyarítunk 53 ezer lakossal, együtt van az 1,665,000.
4. Fönti szám — 1910-ben — 915,000 magyarból 700.000 románból és 50,000 egyéb lakosból tevődött össze. Ugyanakkor pontosan 750,000 magyar maradt volna a Romániának hagyott területen. (A moldvaiakat és bukarestieket nem számítva.) Ezt a valamikor összesen

1,500,000, de 1940-ben már kb. 2 millió embert kellett volna otthonából elmozdítani és egymással kicserélni.

Nem tekintve a 2 millió személy átköltöztetésének technikai nehézségeit, anyagi kihatásait, a mezőgazdasági munka folytonosságának megszakításából eredő terméskieséseket és a kölcsönös anyagi kártalanítás jogilag szinte megoldhatatlan problémáját vizsgáljuk meg, milyen előnyöket jelentett volna a román elgondolás végrehajtása Románia számára és mit eredményezett volna Magyarországnak.

1. Ezzel a sakkhúzással Románia csak akkora területről kellett volna lemondjon, amekkorán az uralma alá került magyarok elérték volna. Így eleve biztosította fennhatóságát Erdély összes nem magyar nyelvű népe fölött, kik között 770,000 volt a nem románok száma. Ugyanakkor az Ó-Romániában élő 90,000 magyar kicseréléséről — tehát a visszaadandó területnek számukra is történő méretezéséről — nem akart hallani.

2. Megakadályozta volna azt, hogy Magyarország határa bárhol is elérje a Kárpátok gerincét, ugyanakkor azt is, hogy — a Székelyföld birtokában — megközelítse a román olajvidéket és Bukarestet, tehát stratégiai szempontból továbbra is Romániának kedvezett volna.

3. A akosságcsere ténye lehetőséget nyújtott volna legalább 700,000 románnak arra, hogy a higiénia és még az egyszerű emberektől is elvárható tisztaság követelményeinek távolról sem megfelelő hajlékait, az állati trágyától piszkos konyhával és férges hálóhelyiséggel elhagyja, s helyette a székelyek tágasabb, egészségesebb és tiszta otthonaiba, vagy a bánáti és délerdélyi városoknak a modern higiénia és kényelem minden kellékével felszerelt magyar lakásaiba költözzék. Ezáltal az Erdélyi románok egynegyed része olyan életstandard emelkedést ért volna el ingyen, melyet a Román állam komoly anyagi áldozatokkal sem tudott volna számukra megvalósítani az érintettek igénytelensége folytán.

4. Az előző pontban mondottaknak némi statisztikai alátámasztására szolgáljon a Magyarországnak szánt terület városlakó románjainak a száma és a Románia birtokában maradó városok magyar lakosainak a száma. A kettő közötti különbség azoknak a falusi románoknak a száma, akik most városlakókká lehettek volna, illetve azoké a magyar polgároké és intellektueleké kik volt oláh falvakba kényszerültek volna:

A Magyarországhoz csatolandó városokban román:	23,457
A Romániában maradó városokban magyar:	230,818
különbség	207,361

Magyarország — ha a román javaslatot tárgyalási alapul elfogadja, és az abból folyó következményeket olyan maradéktalanul érvényesítheti, mint ahogy azt előadtuk — nem lebecsülendő területekkel gyarapodott volna. A nagy városok közül Szatmár, Nagyvárad, Arad, Kolozsvár, a kisebbek közül Máramarossziget, Nagybánya, Felsőbánya, Nagykároly, Nagyszalonta, Szilágysomlyó, Zilah, Bánffyhunjad, Szamosújvár, Dés, Torda és Nagyenyed térték volna kebelére. A Szamos—Kraszna és Sebes-Körös vízterületeként jellemezhető földrajzilag a szóban forgó terület, mely közigazgatási beosztás szerint Ugocsa, Szatmár, Szilágy,

Szolnak-Doboka és Kolozs vármegyék egészére, Bihar, Csanád és Torda-Aranyos nagyrészére, Máramaros, Alsó-Fehér és Arad kisebb részeire terjedt ki.

Ezen a földön kb. 1 millió ember számára kellett volna új lakóházakat építeni, mert magyarok a románok elhagyott lakhelyeibe az előbb említett okoknál fogva be nem költöztek volna. A közép- és felsőfokú oktatás céljaira annyi iskolát létesíteni, amennyi a magyarlakta területeken szükséges, és amit a kiköltöző románok csak csekély számban hagytak volna hátra. (A két nép műveltségi fokának különbözőségére 1903-ból rendelkezünk statisztikai adatokkal. Ekkor Nagy-Magyarország 20 éven felüli népességéből a magyaroknak 81%-a tudott írni-olvasni, míg a románoknak 29%-a. Ezzel a számmal az erdélyi románok még mindig magasabb műveltségről tettek tanúbizonyságot, mint a romániaiak, ahol a bevonuló újoncok között csak 11% volt az írni-olvasni tudó, míg Magyarországon — a nemzetiségieket is beleértve, átlagosan — 71,9% újonc, Oroszországban 38,3% újonc. Németországban viszont 99,6% újonc tudott írni-olvasni. Az adatokat Dr. Kenéz Béla: Magyarország népességi statisztikája, Budapest, 1906. c. munkájából idéztük.)

Az analfabétizmus leküzdésében bizonyára eredményes lépéseket tett Románia 30 év alatt. De a közép- és felsőfokú oktatás terén ezek a lépések még alig érezhették hatásukat. Ugyanakkor Magyarországnak mintegy ezer új protestáns és római katolikus templomot kellett volna építenie mert protestánsoknak, de még katolikusoknak sem feleltek volna meg az ÉNy.-Erdélyből kiköltöző románok bizanci stílusban épült és ornamentikázott templomai.

Mindezen feladatok súlya alatt a megnagyobbodott Magyarország anyagilag, gazdaságilag összeroskdt volna. Ugyanakkor a kisebb területre szoruló Románia olyan erőgyrapodást és megszilárdulást ért volna el, melyet semmilyen győztes háborútól sem remélhetett. Ezért lobogózták Turnu-Severin utcáit magyar és román zászlókkal a tárgyalások kezdetén. Ezért ünnepelte az utca népe a magyar küldöttséget e román városban. A románok tudták, hogy területi áldozatok a népességcserével karöltve micsoda perspektivákat tárnak eléjük...

Amikor úgy látszik, hogy messzemenő következtetéseket vontunk le a szüksézáv román javaslatból, rá kell mutatnunk arra, hogy miután a lakosságcsere elvét mint tárgyalási alapot a magyar küldöttség elutasította, ennek a javaslatnak részletezésére nem került sor. Éppúgy nem mint a magyar tárgyalási alap visszautasítása után a románoknak szánt engedmény megtételére sem. Ennek az engedménynek a mérvét — ha nem is láttuk volna saját szemünkkel a budapesti külügyminisztériumban térképre rajzolva még a tárgyalások megkezdése előtt — ki tudtuk volna számítani a kormánynak a küldöttséggel közölt intenciói ismeretében.

A Románia által megtenni szándékolt területi engedményeket ugyanígy számítottuk ki a románok által leszögezett alapelvekből kiindulva. Mindamellet kétségtelen az, hogy elkeseredett viták alakultak volna ki a visszaadandó terület határának minden szakaszán. Már magánál a kiindulásnál is.

Pl. a románok a magyar anyanyelvűek közül a zsidó vallásukat nem ismerték el magyarnak. A magyarok számát a romániai magyar egyházak által nyilvántartott magyar hívek (Erdélyben 1,800,000, Ó-Romá-

niában 191,000) számánál mintegy félmillióval kevesebbnek tüntették föl. Megkísérelték volna magyar városok lakosságának — pl. Aradnak — román hegyi falvakkal — pl. Máramarosban — történő kiegyenlítését úgy, hogy a magyar földbirtokos osztály és értelmiség említett elegáns központjának lakói át kellett volna települjenek a máramarosi ruthén, jiddis és román hegyi tanyákra. Hiszen Erdély ruthén, jiddis, szlovák, cigány és német anyanyelvű lakosságára is a románok tartottak igényt. Az is bizonyos, hogy e tárgykörről újabban Budapesten megjelent tanulmány, melynek célja a magyar ancien regime támadása most már nemzeti szempontból is, téved akkor, amikor a román küldöttség szájába konkrét területi engedmény megszövegezését adja. A terület hollétére és nagyságára azonban következtetni lehetetlen.

Miután a Turnu-Severin-i tárgyaló felek a kiindulási alapon nem tudtak megegyezni, Csáky magyar külügyminiszter meghívta Manoilescu román külügyminisztert Budapestre, hogy vele közvetlen tárgyaljon. Miután a román fél sem a helyet sem az időpontot nem tartotta megfelelőnek, a vita tárgyalások útján történő elintézésére nem nyílt több lehetőség. Ekkor a német birodalom vezetői attól tartottak, hogy magyar—román fegyveres összeütközésre kerül sor, magánháború a nagy háború árnyékában, melynek kimenetelét illetően nem voltak kételyeik. Azt is tudták, hogy egy győztes magyar hadsereget nem lehet a Kárpátok gerincének elérése előtt megállásra készíteni, sváb és szász nyelvterületek román kézen hagyására bírni. Azt viszont a német külkereskedelem mérlegéből láthatták, hogy Magyarország nem bocsátja mezőgazdasági termékeit olyan nagy mértékben a német piac, vagy helyesebben szólva a német háború rendelkezésére, mint Románia. Egy magyar-román háború esetén azonban mindkét fél beszüntetné az exportot. Románia olaja pedig nélkülözhetetlen volt a Wermacht számára.

Míndezek a megfontolások Ribbentrop német birodalmi külügyminisztert arra készítették, hogy magához keresse Bécsbe a magyar és a román külügyminisztert. Csákyt és az őt szakértői minőségben elkísérő Teleki miniszterelnököt már Ciano olasz külügyminiszter társaságában fogadta és nyers modorban közölte kétnapos ultimátumát, melynek lényege az volt, hogy a németek erőszakkal is meg fognak akadályozni minden magyar fegyveres akciót. Vagy kérik a magyarok és románok a német-olasz döntőbíráskodást és ezt látatlanban magukra nézve kötelezőnek tartják, vagy minden marad a régiben. Csáky közbevetett kérdésére, miszerint ő személyesen szeretne román kollégájával tárgyalni a tengelyhatalmak külügyminisztereinek társaságában, Ribbentrop elutasítólag válaszolt. Egyidejűleg Telekinek goromba szemrehányásokat tett a magyarországi német kisebbség állítólagos sérelmei miatt.

Ezek után Csáky javaslatára a budapesti kormány és a kormányzó a döntőbíráskodáshoz hozzájárult. Mást ekkor már nem is tehettek volna. A döntőbíráskodást a románok is elfogadták azzal a feltétellel, hogy az új határukat Németország Magyarországgal szemben garantálni fogja. Így jött létre a második bécsi döntés kihirdetése. (Részletes és hiteles leírás Hóry András id. munkájában.) Mert maga a döntés nem Bécsben hanem Berlinben történt és abba az olaszoknak már semmi beleszólásuk nem volt. Az új határt ugyanis már előzetesen Hitler rajzolta be a térképbe, s ezt Bécsben mintegy törvényerőre emelték.

Mit eredményezett a második bécsi döntés a magyaroknak, a románoknak és — a kérdésben ugyancsak nagyon érdekeltnek mutatkozó — németeknek? Szóljanak erről először is táblázataink:

Az 1910-es népszámlálás adatai szerint Magyarországhoz visszacsatolva 1940. aug. 30-án:

magyar	német	román	egyéb	
1.123.216	89.254	919.690	53.386	2,185.546
51,4%	4,1%	42,1%	2,4%	100%

Romániáé maradt:

magyar	német	román	egyéb	
542.253	475.643	1,910.361	148.905	3,077.162
17,6%	15,5%	62,1%	4,8%	100%

Ezek a számok és főleg viszonyszámok több szempontból megdöbbentőek. Mert akkor, amikor Magyarország — 1910-es szinten számolva — a romániai magyarságnak — 1.665.469+90.000 — csak 64%-át kapta vissza, a magyarok számaránya a visszatért területen csak 51,4% volt és 919,000 román került magyar uralom alá. Ha ennyi románt Magyarországhoz lehet csatolni, ugyanakkor a visszatérő magyarok száma lényegesen nagyobb kellene legyen! Másrészt: a volt fegyvertárs, akinek hadserege az osztrák-magyar csapatokkal karöltve úzte ki Erdélyből 1917-ben a betört románokat, most elegendőnek tart 62%-os román arányszámot ahhoz, hogy egy 3 milliót meghaladó népességű területet Romániának ítéljen véglegesen és garantáltan?!

Érdemes tehát megvizsgálnunk azt, hogy milyen nyelvterületekből tevődött össze a Magyarországhoz visszacsatolt és a Romániának ítült rész. Csatolt ethnográfiai térképünk tanúsága szerint a bécsi döntés a romániai nagy magyar nyelvterületet három részre szabja. Az északnyugati rész Magyarországé lett, a középső darabnak egy nyugati és egy délkeleti nyúlványa Romániáé maradt, majd a keleti résznek, a Székelyföldnek zöme ismét Magyarországhoz került. Az északnyugati és a keleti szektorok között az összeköttetést így csak az észak-erdélyi román nyelvterület szolgáltatja, mely — egy déli csücskét kivéve — Magyarországhoz került. Vele együtt a máramarosi német (főleg jiddis), ruthén és román vegyesterület is. Ugyanakkor a nagyszalontai magyar nyelvterületnek csak kis része került vissza, de a déli román nyelvterületnek egy nyúlványával együtt. Teljesen a románok kezén maradt az aradi magyar nyelvterület, a bánáti vegyes nyelvterület, a délerdélyi szász nyelvterület és a déli román nyelvterület 99%-ban. A nagy magyar nyelvterület már említett jelentős részei szintén, valamint a kárpáti hágók románjainak mintegy fele. Hogy néz ki ez az összetétel a számok tükrében?

A Magyarországhoz visszacsatolt romániai terület ethnográfiai részletei:

	magyar	német	román	egyéb
1./ A nagy magyar nyelvterületből:	1,063.677	31.463	408.735	31.924
2./ A nagyszalontai magyar nyelvter.-ből:	15.206	41	650	46
3./ A máramarosi vegyes nyelvterületből:	2.096	10.442	8.145	9.174
4./ Az É.-erdélyi román nyelvterületből:	38.474	47.150	473.007	11.555
5./ A D.-erdélyi román nyelvterületből:	2.367	43	15.130	680
6./ A Kárpáti román hágókból:	1.396	115	14.023	7
összesen:	1,123.216	89.254	919.690	53.386

A Romániának ítélt terület ethnográfiai részletei:

	magyar	német	román	egyéb
1.A./ A nagy magyar nyt.:	151.460	20.186	144.945	6.986
1.B./ A Kalotaszeg déli román szegélyéből:	641	76	19.576	42
2./ A nagyszalontai magyar nyelvterületből:	26.530	341	6.376	344
3./ Aradi magyar nyt.:	73.251	8.484	19.857	4.202
4.A./ Bánáti magyar jellegű vegyes nyt.:	52.384	50.115	32.384	11.746
4.B./ Bánáti német jellegű nyt.:	38.725	169.445	120.631	48.791
5./ Délerdélyi Szászföld:	30.681	141.888	120.654	12.638
6./ Fogarasi román nyt.:	3.392	1.920	105.064	1.373
7./ Az É.-erdélyi román nyt.-ből:	7.075	179	33.242	1.740
8./ A D.-erdélyi román nyelvterületből:	157.529	82.969	1,297.372	61.005
9./ A Kárpáti román hágókból:	585	40	10.260	38
összesen:	542.253	475.643	1,910.361	148.905

A részletek nemzetiségként összevonva:

Magyarországhoz visszacsatolva:

	magyar	német	román	egyéb
1. Magyar nyelvterületekből:	1,078.883	31.504	409.385	31.970
2. Vegyes nyelvterületekből:	2.096	10.442	8.145	9.174
3. Román nyelvterületekből:	42.237	47.308	502.160	12.242

Romániának ítélve:

	magyar	német	román	egyéb
Magyar nyelvter.-ből:	251.882	29.087	190.754	11.574
Vegyes nyelvter.-ből:	91.109	219.560	153.015	60.537
Német nyelvter.-ből:	30.681	141.888	120.654	12.638
Román nyelvter.-ből:	168.581	85.108	1,445.938	64.156

Fenti adatok azt mutatják, hogy az új határok megvonásánál bizonyos szempontok nagyobb szerepet játszottak, mint a szóbanforgó terület

ethnográfiai alapon történő megosztása. Így az eredmény mindkét fél részéről sérelmes volt. A magyarokra nézve elvileg hátrányos volt:

1. A romániai magyarok 36%-a román uralom alatt maradt. Ezeknek a fele részben az új, de részben még a régi határ közvetlen szomszédságában!
2. A bánáti vegyes nemzetiségű terület 26,5% román lakosával Romániáé maradt.

Gyakorlatilag hátrányos volt:

1. Az összeköttetés a nyugati és a keleti magyar lakosságú területek között — miután az új határ a magyar nyelvterület közepét kihasította és Románia kezén hagyta — csak az északi román nyelvterületen keresztül volt lehetséges.
2. Ez az összeköttetés sem bonyolódhatott le vasúton, mert a vasútvonal a kihasított középső magyar nyelvterületen haladt. (2 évvel korábban viszont a döntőbírák Nyitra városát a szlovákiai vasúthálózat teljessége érdekében ítélték Szlovákiának!)
3. A vissza nem csatolt magyarok helyett az északi román nyelvterület nem kárpótlás, hanem egy külpolitikai tehertétel volt. (Belpolitikai azért nem volt, mert ezek a románok a magyar adminisztráció számára semmiféle nehézséget sem okoztak.)

Elvileg előnyös volt maga a visszacsatolás ténye! A visszacsatolt területnek mind nagysága, mind a nemzeti jelentősége fölbecsülhetetlen értéket képviselt így is; Arad, Temesvár, Torda és Brassó nélkül is.

Gyakorlatilag előnyös volt az eredménynek fegyveres konfliktus nélküli elérése.

A románokra nézve elvileg hátrányos volt az északi román nyelvterület 91%-ának elvesztése.

Gyakorlatilag hátrányos volt:

1. Maga a területvesztés ténye.
2. A francia pénzen fölépített erődrendszer nagyrészenek elvesztése.

Elvileg előnyös volt országuk gazdasági jelentőségének a Német Birodalom számára a döntésben dokumentált megnyilvánulása.

Gyakorlatilag előnyös volt

1. A nekik ítélt lakosság száma még mindig jócskán meghaladta az egész erdélyi terület románjainak számát. Így a nekik ítélt nagy, magyar és német lakosságú városokban még mindig bőségesen állt íróasztal a falvakból városba települő románok rendelkezésére. A társadalmi felemelkedés útja különösebb áldozatok nélkül biztosítva volt.
2. Magyar támadástól a német garancia birtokában nem kellett tartaniuk.

Kinek volt hát ez a döntés maradéktalanul előnyös. — Természetesen a döntőbíróknak. A második bécsi döntés volt ugyanis az a róka, amelyről a Harmadik Birodalom öt bőrt húzott le gyors egymásutánban.

1. A magyar igénynek mintegy 75%-os teljesítésével lekötözte a ma-

gyar kormányt annak erős angol-amerikai szimpátiái ellenére és a magyar közvélemény jelentős részét annak a döntéssel szembeni kritikája ellenére is.

2. A területvisszajuttatás fejében a magyarországi német anyanyelvű lakosság fölötti hivatalos gyámkodást magának igényelte. A német anyanyelvű magyar állampolgárok ettől kezdve a német Wehrmachtban vagy az SS-ben teljesíthettek fegyveres szolgálatot, stb...
3. Az 1940 júliusában már a Szovjetunió megtámadásának gondolatával foglalkozó Hitler Magyarország keleti határát a Kárpátokban pontosan olyan hosszúvá tette, mint amilyen a központi hatalmak itteni frontszakasza 1917-ben az orosz és román haderőkkel szemben volt. Ennek a keleti határnak a hosszára hivatkozva méretezte aztán Hitler a keleti fronton a magyar hadosztályok sávjának a szélességét. Ezért csatolta az északi román nyelvterületet Magyarországhoz. Ennek ellenére az új Kelet-Magyarország képe olyan várhoz hasonlított, amelyből csak a várfalaknak (Kárpátoknak) egy hosszú szakasza a védőké, a piactér ellenben (az Erdélyi Medence) az ellenség kezében van, aki a védőket hátbanyilazhatja. Így látszott magyar szemmel nézve. Hitler azonban nem Romániát tekintette ellenségnek, ahol éppen ebben az időben már német katonai misszió tartózkodott, hanem Oroszországot. Azt, hogy e két állam majd 4 év múlva együtt fogja a Kárpátok védőit hátba támadni nem gyanította.
4. Németország Romániának biztosította Erdély ipari nyersanyagokban és nehézipartelepekben gazdag részeit mind, mert így ezek német kizsákmányolását biztosítva látta. Ezért kellett a Kolozsvártól keletre fekvő földgázlelőhely Romániáé maradjon. Ezért kanyarította le a határ a magyar nyelvterület közepét. A Székelyföld délnyugati peremét és Brassót azért is, hogy e földgáz-területtel Románia vasúti összeköttetése biztosítva legyen (Ullein—Reviczky: Guerre Allmande, Paix Russe. Neuchatel, 1947.) A földgáz társaság vezérigazgatója ekkor már Göring sógora révén, a magyar államterület itteni rendkívüli összeszűkülését Magyarországon Göringzsáknak nevezték...
5. A kicsi — 27.000 németet fölmutató — besztercei szász terület kivételével, Hitler Erdély és a Bánát összes német, vagy részben német nyelvterületeit, nyelvszigeteit Romániának juttatta. Révükön akarta befolyását Romániára biztosítani, másrészt ezen attitűdjével Magyarországot nagyobb német barátságra inteni? Határozottan csak azt állíthatjuk, hogy Romániát sokkal inkább befolyásolási területnek érezte, mint Magyarországot. (A szövetségesek végül mégis előbbit jutalmazták és utóbbit büntették ismét.)

Az 5. pontban mondottak illusztrálására szolgáljon az 1919-ben Romániához csatolt városokról egy — a szlovákiaihoz hasonló — kimutatás, melyben a 15 legtöbb magyar, a 15 legtöbb román és a 15 legtöbb német által lakott várost tüntettük fel, az illető nemzetség nagyságának sorrendjében. Kiemeltük a Magyarországhoz visszacsatolt városokat.

Azt láthatjuk, hogy a 15 legnagyobb magyar város közül 4 Romániáé maradt (köztük mindjárt a harmadik, ötödik és hetedik!) viszont a románok oszlopából csak 3 került Magyarországhoz, míg a német oszlopból csak kettő! Legjellemzőbb Arad esete. 46 ezer magyar lakosa a 4 ezer német és a várostól keletebbre húzódó néhány sváb község kedvéért kellett Romániáé maradjon!

Romániához csatolt magyar városok (és 10,000-nél népesebb községek)

	magyarok		románok		németek			
	száma	aránya	száma	aránya	száma	aránya		
1. Nagyvárad	58.421	91,1%	Brassó	11.786	28,7%	Temesvár	31.644	43,6%
2. Kolozsvár	50.794	83,4%	Arad	10.279	16,3%	Nagyszeben	16.832	50,3%
3. Arad	46.085	73,0%	Nagyszeben	8.824	26,3%	Brassó	10.841	26,4%
4. Szatmárnémeti	33.094	94,9%	Temesvár	7.566	10,4%	Resicabánya	9.435	54,3%
5. Temesvár	28.552	39,4%	Kolozsvár	7.562	12,4%	Stájerlakanina	8.837	71,6%
6. Marosvásárhely	22.790	89,3%	Lugos	6.227	31,4%	Zsombolya	8.088	74,3%
7. Brassó	17.831	43,4%	Gulafehérvár	5.170	44,6%	Lugos	6.151	31,0%
8. Máramaros- sziget	17.542	82,1%	Szászsebes	4.980	58,5%	Beszterce	5.835	44,1%
9. Nagykároly	15.772	98,1%	Beszterce	4.470	33,8%	Segesvár	5.486	47,3%
10. Nagyszalonta	15.206	95,4%	Nagyszt. Miklós	3.938	37,1%	Arad	4.365	6,9%
11. Nagybánya	9.992	77,6%	Karánsebes	3.916	49,0%	Medgyes	3.866	44,8%
12. Székely- udvarhely	9.888	96,5%	Szászváros	3.821	49,8%	Nagyszt. Miklós	3.227	30,4%
13. Torda	9.674	71,9%	Resicabánya	3.796	21,8%	Szászrégen	2.994	40,9%
14. Gyergyósz. Miklós	8.549	96,0%	Nagyvárad	3.604	5,6%	Karánsebes	2.419	30,2%
15. Sepsiszt. György	8.361	96,5%	Torda	3.389	25,2%	Szászsebes	2.345	27,6%